Ч. 123. Львів, неділя 23. липня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік I.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 1200 М
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 100 марок, Чехословаччині 30 корон ч., Болгарії 60 левів, Румунії 50 лей, Австрії 3000 корон. Зміна адреси 80 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ:
Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення" 75 М., в „Надісланім", в „Оповістках" і некрольоґи 150 М. Між новинками і в редакційній части 200 М., на першій стороні 300 М. За дрібні оголошення 20 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50% дорозче.

Виходить о годині 7. рано.

Один прим. 50 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Російський сфінкс.

Замітки до російського питання.

Страшний розвал культурного життя в совітській Росії з її голодовим страхіттям, прямо невідомим досі в історії людства від найдавніших часів, звертає на себе увагу всего цивілізованого світа. Нечуваній катастрофі, яка постигла цілу низку народів під большевицьким режімом, присвячує чимраз більше місця світова преса, появляються численні брошури і книжки, що зі всіх боків підходять до сучасного становища колись сильної і могутньої держави, яка через невдалі політичні експеріменти божевільних фантастів лежить розбита на дні пропасти. Серед повені такої літератури заслугує на увагу видана недавно брошура еспанського письменника Калехи, якого погляди на російську революцію та її дальші консеквенції не лишені інтересу й для нашого загалу.

Так звані „свідомі" революціонери Росії на ділі показалися зовсім несвідомими. Вони не зрозуміли тої правди, що коли раз скинено старий режім, то в інтересі установлення нового тревалого режіму треба було не спинятись перед революційними методами. Вони приноровлювали революційні методи до burення, але не відважились прикласти їх до будовання. Таким чином революційні сили, нічим не здержувані, пішли шляхом дальшого нищення і докотились до торжества большевизму. Весь час до приходу большевиків влада була тільки номінально, бо вона ніколи не мала відваги ужити сили, оперлись на здорові ще елєменти людности. Калєха безпощадний для Керенского, в якім бачить персоніфікацію досить значного періода революції.

Керенскій з одної сторони шарлатан, а з другої пустий і нужденний балакун, що безнастанно розливався в промовах. Повіню слів він заступав діла. Не ділав, тільки балакав, балакав і балакав. Він один з найбільших винуватців російської промисловости, яку треба було обороняти за всяку ціну. Одначе до того в него не було ні волі ні сили.

Після упадку старого режіму. Росію міг уратувати від загибелі тільки той, кого не злякалаб перспектива роздавити в інтересі загального добра темні сили, що підготовляли горожанську війну. Керенскій управляв політику обману, трусливого опортунізму, партійного шарлятанства. Його уряд гірше огню боявся показатись замало революційним. Він пішов на лож, щоб тільки збирати оплески товпи. Большевизм в суті річи триюмфував вже перед приходом Лєніна до власти і триюмфував по причині уступок Керенского в користь шаліючої товпи.

Зокрема Калєха спиняється над болючим питанням просвідомість мас.

Свідомість мас це міт, казка. Свідомими були зовсім нужденні щодо чисельности ґрупи. Маси йшли за тими ґрупами, оскільки йшло о знищення старого політичного ладу. Одначе маси майже в млі ока поглотили тих небагатьох свідомих і винесли на їх місце або очайдушних демаґоґів або прямо невіж. По всім усюдам проведено славне „зрівнання прав", яке поставило на рівні знання і невіжість. Зрівнання пішло по прінціпу квантитативности, а що в масі на одного більше або менше здібного розбиратися в подіях припадає девятьдесять девять невіж, то в результаті вся власть найшлася в руках цих останніх.

Соціялісти на протязі десятиліть товкли в голови робітників, що „капітал це гроші, вкрадені підприємцями у робітників". Зовсім природно, що коли робітники опаиували фактично владу — це було ще за Керенского, вони забажали відобрати „свою власність". Руйнування російської промисловости почалось іменно від того: робітники, зовсім не дбаючи про дальшу долю промислових підприємств, що забезпечували їм кусник хліба, стали домагатись такої заплати за свою працю, яка вела до неминучого і скорого упадку підприємств. Рівночасно йшов процес розграблення маєтку підприємств, робітники розносили матеріяли, машини, інструменти. І уряд, щоб не втратити своєї популярности, старався спамятати грабіжників, звертаючись до їхнього розуму та свідомости, якраз до того, чого в масі не було і не могло бути, і в результаті виставляв себе тільки на сміх...

Слова еспанського письменника, може за песимістичні, заслугують будь що будь на увагу в нинішну пору, коли представники того-ж руїнницького уряду звертаються до капіталістичного світа по гроші і то дуже великі гроші, щоби відбудувати те, що не давно так легкодушно, в імя революції, зруйнували.

реальних консерватистів з „Часу". В ч. 161. краківського консервативного орґану стрічаємо знаменну статейку „Хвиля знеохоти", котра заслугує на те, щоб її подати до відома й нашим читачам. Ось вона:

„Від кількох місяців можемо обсервувати у зовнішній опінії нову хвилю знеохоти до Польщі, що зростає майже з дня на день. Тут зовсім не йде о німецьку пресу й пропаґанду, що від чотирьох літ послідовно працює в тому напрямку, аби Польщу представити як сезонову державу, котрої істнування рахується на літа, як не на місяці. Тут маємо до діла з чимсь значно грізнійшим. Ось на той сам тон настроюється опінія цілої Европи і то в державах, що не мають з Польщею ніяких суперечних інтересів. Виняток становить лише одна Франція, але коли не хочеться замикати очей на дійсність, то треба признати, що й там зростає табор скептиків. Доходить до того, що серед наших близьких сусідів, що мають — що найважнійше — великий інтерес в тім, аби ми побідно оперлися напорови совітської Росії, починає в останніх місяцях промощувати собі шлях щораз поважнійше опінія, що зближення з Польщею треба трактувати дуже обережно, коли не хочеться разом з нею впасти в пропасть. А струтити нас в неї вже в близькій будучности має розмах зміцненої Німцями совітської держави.

Вправді знаємо, що з нами не є ще так зле, та потішувати себе хибністю песимістичних поглядів було би з нашого боку тільки доказом короткозорости, як не легкодушности. Вправді прояви знеохоти до Польщі не є новою річю, сильний пароксизм в тім напрямку обняв, як відомо, Европу головно в р. 1920, але тоді мимо нього ми побідно оперлися небезпеці. Одначе невідомо, чи в будучности не уложаться відносини для нас менше корисно. Приклад великої війни найкраще доказує, як далекосягле значіння має зєднання собі широкої опінії навіть далеких держав і громадянств, і скільки втратили ті, проти котрих зверталася вона слушно чи неслушно.

На неприхильний настрій чужої опінії супроти Польщі складаються три моменти: чужа пропаґанда, наш внутрішній стан і зовнішня політика, котрих похибки є визискувані першою. То все доповнюють ріжні болячки щоденного життя у відношенню до заграниці, викликувані чи то умовинами, які накинуто польській державі, не дуже рахуючись з життям, в ріжних конвенціях і трактатах, чи то недосвідченням і невиробленням нашої державної машини. Успішність ворожої нам пропаґанди залежить, розуміється, не тільки від її справности і нездарности протиділання з нашого боку, як радше від матеріялу, який їй доставляємо, головно через наші внутрішні відносини. Не улягає сумніву, що під тим оглядом нпр. теперішня шеститижнева кріза має значіння просто рекордове — як в цілости, так і в поодиноких своїх епізодах.

Коли йде о зовнішню політику, то не треба обманювати себе, немов би коротка доба усміхів під адресою мирної політики мін. Скірмунта мала на довше утрівалитися. Вона трівала тілько так довго, як довго Польща заключувала угоди на зразок чеської з міцним акцентом резиґнації на точці власних інтересів. На точці Литви, а передовсім на точці Східної Галичини той сам мін. Скірмунт мав до діла вже з багатьома дуже відємними проявами. Пересвідчення о часовости польської „окупації" у Вильні і у Львові обняло в Европі ширші кола, ніж то можна би допускати. Те саме відноситься до Поморя. Німці зробили все, щоби переконати чужих про неможливість вдержати „коридор", а наші похибки і помилки митові, пашпортові, ревізійні переконують кождого чужинця про слушність патякань (bredni), розголошуваних про Польщу. До тепер не зробили ми ані кроку в напрямку пашпортових полекш, наші граничні ревізії вже мають усталену славу, а факт, що в цілій Европі можна сьогодня придбати білєт до довільної стації в кождій державі, за винятком Польщі, пересвідчує чужинців, що нормальні відносини кінчаються з білєтом у границь польської держави.

Повторюємо, тих проявів не можна легковажити. Здвигати раменами або пояснювати все пропаґандою Німців, большевиків і Жидів не розвяже справи. Хвиля знеохоти до Польщі росте чимраз скорше і в разі пораження чи неповодження становитиме моральний підклад спроб нового розділу Польщі".

25. с. м. здержимо висилку часопису всім ВП. Передплатникам, що залягають з передплатою!

Преса.

Нехіть.

Саме тоді, коли вшехпольська преса, а за нею — розуміється й „кресова", потішається пеанами італійських журналістів, що недавно пирували на чужий рахунок в ріжних ресторанах Львова і инших міст, і тепер сумлінно сплачують довг вдячности, то не такі настрої обгортають розсудливих і більш

Конференція в Газі.

Зворот в користь Німеччини.

„Messagero" доносить що на гаґській конференції наступив зворот. Під цю пору конференція не займається виключно російським питанням, як досі, а звернула свою увагу головно на фінансові клопоти Німеччини й Австрії. Представники англійських банків заявляють, що кріза в середній Европі, головнож в Німеччині й Австрії вплину-

ла сильно на положення в Европі. Ця криза на їх думку небезпечніща, чим російське питання.

Наслідком цього англійська делегація зажадала реконструкції Німеччини і перестала займатися совітською Росією. Це становище англійської делегації піддержує і англійська преса, яка твердить, що справа Австрії і Німеччини важніща чим справа совітської Росії. Розвал цих держав був би також далеко небезпечніший чим довершений розвал Росії.

Денник стверджує, що й французькі фінансові кола перевели ревізію своїх поглядів на німецьку проблему. Париські банки мали заявитися за мораторією й за тим, що весь гріш Европи належить змобілізувати, щоби домогти Німеччині й Австрії. Европейські держави — кінчить „Messagero" пізнали на конференції в Гаґі, що европейська проблема є важнійша та полишити Росію на боці.

Надії Літвінова.

Як пишуть гаґські часописи, Літвінов в розмові з денникарями заявив, що нова конференція моглаб по тижневи зачати наново свою працю з повним вдоволенням сторін і довести переговори до бажаного успіху.

Делеґації вдоволені з со[...]ського предложення.

На засіданню 19. ц. м. приняла неросійська комісія одноголосно резолюцію Авезани, де висказується вдоволення з останнього російського предложення. Резолюція стверджує, що російські предложення не дають вправді річевої підстави для порозуміння, коли однак будуть переведені льояльно, то причинятьcя до удержання конференції і вплинуть корисно на дальший перебіг переговорів.

Кінцеве засідання.

На кінцевім засіданню 19. ц. м. прийнято на внесок предсідника звіт трьох підкомісій. Відтак бельгійський делегат запропонував конференції прийняття такої резолюції:

Конференція поручає увазі урядів, заступлених на конференції, щоби булоб вказаним і пожиточним, щоби уряди не підпирали заходів, зроблених їх горожанами в ціли набуття власности, що передтим належала до неросійських горожан і була сконфіскована після 1. листопада 1919. Таке саме порученя буде звернене до урядів нерепрезентованих на гаґській конференції, а рішення в цій справі буде прийняте тільки в порозумінню з цими урядами.

Представляючи цю резолюцію заявив, що має уповаження від charge d' affaires Зєдинених Держав закомунікувати зібраним, що Зєдинені Держави прилучуються до повищої резолюції.

Після коротких заяв делеґатів Франції і Італії бельгійську резолюцію прийнято. Засідання замкнено після промови голови конференції, котрий підкреслив позитивні висліди праць конференції, однодушність делеґатів та надію осягнення в будуччині оконечного полагодження справ, якими займалася гаґська конференція.

Памятайте про пресовий фонд „Громадського Вістника"! — Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Громадського Вістника".

Дописи з краю.

Снятинщина.

Загострений стан. — Нехтування української мови. — Культурний рух і його перепони. — Збірка на голодуючих.

В останніх двох місяцях відчувається загострений стан, який важким тягарем паде на населення. На зверх проявляється він в ріжних видах. Мешканці мусять сторожити залізничі лінії, телеґрафічні й телефонічні проводи. Це стороження відриває від праці денно понад 300 людей, що в найгорячійшім часі полевих робіт дуже дається в знаки.

Поруч з тим йде клясифікація „правомисьльносці". Поліція має здати звіт, хто читає яку ґазету, куди ходить, хто до нього приходить і т. д. Ця клясифікація відбулася менше або більше галасливо. Поліціянти робили допити у війтів, переглядали почту, контролювали листоносів і т. п.

Свого часу уряд Вітоса видав був розпорядок про привернення прав української мови з австрійських часів. Одначе цей розпорядок остав звичайним папероним свистком. Ніодин державний уряд не відповідає по українськи на українські письма. Не тільки в переписці з поодинокими громадянами, але і в зносинах з культурними та фінансовими інституціями не перестерігається обовязуючих прав української мови.

Культурний рух в повіті проявляється під цю пору головно аматорськими театральними виставами. Дозвіл на виставу є залежний від державної поліції. Державна поліція цензурує також пєси, призначені до вистави. В останніх часах все частійше трапляються заборони театральних вистав (в Княжім, Волчківцях, Любківцях). Забороняють навіть такі пєси, як „Назар Стодоля" Шевченка. Від Шевченківських свят наказує староство громадським урядам стягати оплати на польських военних інвалідів. Навіть кооперативний рух стрічається із заборонами адміністраційних властей (заборона бухгальтерійного курсу).

Недавно відновлено філю „Сільського Господаря" в Снятині. Робляться заходи з метою відновити й инші товариства.

Стягання данини ще не скінчилося. По селах ходять урядовці з жандармами і фантують неплатників.

Найгірше представляється справа з народнім шкільництвом. Нова польська програма навчання нічого не згадує про історію українського народу й про географію українських земель. Є всякі інструкції до навчання чужих мов, але зовсім нема ніякої інструкції до навчання української мови. Також нема підручників, котрі відповідалиб інструкціям. Тому кождий учитель сам шукає шляхів, а через те висліди праці дуже нужденні. Вже на третьому році науки мусять діти знати цілу історію Польщі та географію польських земель. Це знеохочує дітей до науки, а через те обнижується фреквенція. Шкільного примусу в повіті майже не приноровлюється. До обниження фреквенції причиняється у великій мірі те, що в нашому повіті, який має до 90% українського населення, працює всього 44 учителів - Українців і аж 76 учителів - Поляків. На 42 громади є в повіті 40 українських шкіл, а польських шкіл є 7. Крім того шкільна повітова Рада постановила заложити польські школи в Підвисокім та Волчківцях (де польських дітей, зглядно дітей латинників є мало що понад 10). При закладанню шкіл, розуміється польських, зовсім не питають дотичних громад. Таким чином польське населення, вчисляючи й латинників, в числі около 4 тисячі душ буде мати аж 9 шкіл, між ними 4 виділові (в Снятині і Заболотові). Одна польська кляса припадає на 130 душ, а одна українська кляса на 800 душ. Годиться зазначити, що польською мовою як всюди у Сх. Галичині, говорить напливовий елємент, урядництво й частина міського населення; решта це Українці латинського обряду, котрих приспішеним ходом переробляється на Поляків.

З ревністю, гідною кращої справи, припинюється всякі змагання до освіти. Заборонено заснованя курсів для неграмотних в Снятині і Волчківцях, без причини розвязано українську приватну школу в Заболотові. Коли зважиться, що польська шкільна влада намагаєтьcя підчинити свойому виключному впливови передшкільне виховання, як захоронки й діточі садки, та позашкільне виховання, до чого тепер пильно збирає матеріяли, то будемо мати незавидну картину наших освітних змагань.

Поклик „Краєвого Комітету Голодній Україні" відбився широким відгомоном в нашому повіті. Засновано Повітовий Комітет, який вислав окремого делеґата до воєвідства в Станиславові з письменною просьбою о дозвіл на збірку. Діялося це дня 6. червня. У воєвідстві обіцяли дати дозвіл телеґрафічно до 3. днів. Тимчасом Повітовий Комітет видав відозву і розпочав збірку. Та державна поліція відповіла на цю гуманітарну акцію конфіскатою зібраних грошей і збіжа. Командант постерунку в Снятині сконфіскував в управителя школи в Кулачині складку, яку люде самі добровільно знесли, а це 7 тисяч готівкою і збіже. Дня 20. червня ц. р. у о. Л. Білинського в Карлові сконфіскувала державна поліція збірку у висоті 46 тисяч мп. Крім того і в инших селах державна поліція почала слідити й робити допити за збіркою, що спонукало громадянство змінити спосіб збирання. До цеї пори воєвідство не дало ані дозволу, ані не видало заборони; так само староство не відповіло на внесену просьбу. Тимчасом повітова шкільна Рада в Снятині на приказ Кураторії зарядила збірку в українських школах на „głodujących Polaków" в Росії й на Україні.

П. МЕЧНИК.

Пригода одної делеґації.

(Епізод із поїздки до штабу Денікіна)

(Докінчення.)

III.

Ми опинилися серед поля, що було оповите досвітньою мрякою. Довкруги царювала мертва тишина. Тільки хвилями перериваб її глухий та ледви чутний гуркіт повертаючої льокомотиви. Серед перших проблисків надходячого дня ми могли ледви відріжнити темні пятна лісів, що неповоротно маячіли в незначнім віддаленню, по обох сторонах шляху. Утома, холод та внутрішнє невдоволення затулили нам уста. Ішли ми мовчки ровом, здовж залізничого шляху, кождий передумуючи свою думку.

Перший перервав мовчанку п. Т... „дипльомат" з міністерства закордонних справ. Пристанувши, звернувся він до мене тай спитав:

„Пане сотнику! Вас не застановляють ці огники оттам на ліво в лісі?"

Я поглянув в сторону, куди п. Т. вказував рукою і дійсно зауважив два-три огні, не більші ватри, що розкладають чабани біля своїх отар. Я сам досі їх не замітив.

„Ну шож?... — кажу, — хтонебудь розклав собі огонь тай гріється. Не чуєте хиба проникаючого ранішнього холоду?"

„Гм! Воно може і так, — але все таки дивно," — сказав п. Т. недовірчиво і пішов дальше.

Тих огників було більше. По правій стороні шляху спостеріг я теж два огні, однак значно дальше і без порівнання менші. Я був так перемучений, що більше ними не інтересувався.

Ген. Павленко ішов на самім переді, дивився тільки під ноги та наперід себе, — нічого не чув, нічого не видів, і підспівував безжурно під вусом якусь кавказьку мельодію.

Ми прийшли до місця, де мав нас очікувати четар Кочержук та де нами була построєна телефонна стація. Четаря не було, а з телефонної стації теж ані сліду.

„Щож у біса?" — відізвався ген. Павленко. „Не жеж мій адютант закпив собі з мойого заряджения?"

Знаючи близше четаря Кочержука, я відповів:

„Ні, пане ґенерале! Четар Кочержук не з тих! Зате, як мені здається, ми сьогодні в блудним круговороті. Тут щось не теє! Це постоювання денікінців з нами, дивні огні, відсутність вашого адютанта і цілої телефонічної патрулі — все дає багато до думання. То не припадок, тут щось друге!"...

„Значить, нема що довго розбирати. Нам треба іти далі пішком до ст. Попельна, а там вже дізнаємося, в чім діло" — була його відповідь.

І ми мовчки пішли дальше. Наш „дипльомат" відбився відразу від нашого товариства і скорим кроком пішов поперед нас.

IV.

Якеж було наше здивування, коли ми прийшли на стацію і не застали тут ані одної живої душі. Нашого потягу, що мав нас тут дожидати, не було, не було і „Великого Лугу". Один тільки розбитий грузовий віз лежав поперек ушкоджених шин. Ми увійшли до пустого стаційного будинку і тут відшукали одного заляканого залізнодорожного робітника, з якого уст почули ось що:

Вчера під вечір прийшла на стацію алярмуюча вістка, що в недалеким селі Паволочі появилися сильні відділи большевиків. Рівночасно майже із стації Брівки прийшло якесь телефонічне зарядження, щоби негайно евакувати стацію та вивезти все в сторону Козятина. Паровик нашого потягу постягав всі порожняки, що тут стояли, і разом з броневиком відїхав до Брівок. Через пів години на стацію прийшли большевики. Не заставши нікого, почали пильно перешукувати цілий будинок, перевернули все до гори корінем, замордували двох стаційних службовців, Бог знає, за що і в якій цілі, забрали з собою будника із сусідної будки і потягли в сторону Житомира.

„Он, звідки бралися ці огники, які ми бачили дорогою" — подумав я собі.

Кожному з нас застила кров, слухаючи оповідання цього чоловіка. Споглядаючи мовчки один на одного, ми добре розуміли, що находимося зі всіх боків окружені большевиками та що для нас нема ніякого виходу. Вертати до Кожанки було неможливо, іти пішки до Брівок, — значило лізти прямо в руки большевикам, які нас дорогою мусять переловити; остатися знову на стації, або й шукати тут якої криївки — було безцільне. Хоч сідай тай плач!... Ніхто з нас не мав вже думки вилізти з цеї фатальної халепи.

„Тож то будуть большевики мати свято, як дістануть нас живцем в свої руки" — подумав я собі.

До того я, що сповняв функції секретаря делеґації, ніс під пахою цілу пачку всякого рода тайних та важних документів. Були там і військові карти з докладно наміченими позиціями наших фронтових частин, розміщення обох україн

РІЖНІ ВІСТИ.

Реєстрація договорів.

Англійський уряд переслав до генерального секретаріяту Союзу Народів для реєстрації і оголошення зміст цілого ряду договорів заключених між Англією і Бразилією, Чілі, Естонією, Францією, Угорщиною, Італією, Перу, Персією, Чехословаччиною і Сіямом. Більшість цих договорів торкається справи управильнення торговельних взаємин. Також естонський уряд переслав до секретаріяту Союза зміст мирового договору між Японією і Росією, який ратифіковано в Москві 31. марта 1920 р. і декілька инших договорів заключених з Литвою, Латвією, Росією і Україною.

Ще в справ відшкодовань.

Аг. Аваса доносить, що на зібранню в торговельній палаті, голова палати в Шефільд А. Бальфур заявив, що колиб Німеччина відмовила заплати відшкодовання, треба булоб зажадати острої контролі привозу і вивозу та покласти рід секвестру на митні оплати. Англія йде вже від давна рука об руку з Францією і ту систему треба примінити її тепер у відношенню до справи відшкодовань.

Франція годиться на мораторію для Німеччини.

„Шікаго Трібуюн“ подає вістку неначеб комісія репараційна рішила за згодою Франції признати Німеччині на пробу мораторію. Подробиці ще не відомі. Франція бажає собі ограничити цю мораторію на протяг 3 місяців, підчас коли Англія домагається 6 місячного реченця. За свою згоду жадає Франція як найгострійшої контролі німецьких фінансів та предложення їй всіх фінансових проєктів перед переданням їх німецькому парляментови.

З инших кругів доносять знов, що комісія репараційна заперечила рішучо цю поголоску.

Ґарантійний комітет прибув до Парижа.

ВКБ. доносить, що ґаранційний комітет прибув 20. с. м. до Парижа.

Льойд Джордж називає Німців варварами.

ПАТ. доносить з Льондону: Льойд Джордж заявив, що побіда Німеччини булаб рівнозначна з перебранням влади над Европою варварською державою. Булоб це знищенням Франції та Росії і накиненням ярма цілому континентови. Коли Англія не взяла булаб участи у війні, користаючи з ґеоґрафічного положення, то все таки в наслідках малаб до діла з цею варварською державою.

Розділ нім. річних кораблів.

Аг. Вольфа доносить з Берліна, що на підставі ст. 339 версайльського договору, має Німеччина віддати коаліційним і союзним заінтересованим в плавбі на міждержавних ріках державам часть своїх річних кораблів. В тій справі запав вже засуд поземного американського суду. Чехословакія одержує певну скількість кораблів о загальній силі 5.685 HP. і пристань в Опельн, Польща знова кораблі о силі 4.849 HP. і пристань в Кістрині.

Боротьба з протиреспубліканською струєю в Німеччині.

В звязку з останніми політичними заворушеннями, рішив пруський уряд наділити димісією сімох президентів регенційних округів і рішив обсадити всі адміністраційні управи довірочними республиканськими силами. Також на становищах ляндратів у Сх. Прусії має наступити богато змін.

Орляндо кандидатом на прем'єра.

„Діорнале д' Італія“ доносить, що кандидатом на становище італійського премієра міг би бути Орляндо, котрого попирають людовці і демократи, котрому лібералі і націоналісти обіцяли співпрацю.

Провідник італійських фашістів вбитий.

„Телеґр. комп.“ доносить, що секретаря союзу фашістів Бельґері вбив якийсь комуніст ночю на вулиці. Фашісти здемолювали поміщення комуністичної організації.

Йоффе послом в Китаю.

З Москви доносять, що Йоффе іменовано уповноваженим послом совітської республики в Китаю.

Стан здоровля Гардена.

„Н. фр. Пр.“ доносить з Берліна, що стан здоровля Гардена є вдоволяючий. Небезпека комплікації минула.

Зміна уряду в Китаю.

„Шікаґо Трібюн“ доносить з Пекіну, що китайський кабінет подався до димісії.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Англія не признає кредиту Росії.

Айльвезе. (ПАТ.) Радіо. Чемберлен заявив в палаті громад, що англійське правительство так тепер як і передше не задумує признати позичку сов. Росії.

Справа мораторії для Німеччини.

Відень (ПАТ.) „Н. фр. Пр.“ доносить з Берліна, як запевняє з добре поінформованих жерел, що ґарантійний комітет є погляду, що німецькому правительству слід признати бодай 2-літню мораторію, коли має послідувати уздоровлення фінансових відносин.

Зєд. Держави не визнають договорів з совітами.

Гаґа. (ПАТ.) На кінцевому засіданню заявив шарж д'афер Зєд. Держав, що його правительство не признає договорів заключених між горожанами Зєд. Держав і совітами, на скільки договори ці нарушують у чомунебудь права инших горожан. Правительство Зєд. Держав сподіється, що инші держави займуть подібне становище супроти американських горожан.

Справа репарацій.

Льондон (ПАТ.) Вольф. Відбулося під проводом Льойда Джорджа засідання кабінету, на котрім обговорювано справу репарацій. Вигляди порозуміння між союзниками і Німеччиною поліпшуються.

Літвінов заперечує чутку про смерть Леніна.

Гаґа (ПАТ.) В інтервю з представниками преси заперечив Літвінов чутку про вбивство Леніна. Ленін тепер здоров і небаром займе знову своє начальне становище в російському правительстві.

Бої в Ірляндії.

Деблін. (ПАТ.) Райтер. В Лимерик йдуть дальше бої. Правильні війська обсадили більшу частину міста. Звідомляють про 20 убитих і 40 ранених. Правильні війська бомбардують дальше Уотерфорд.

Кандидати на італ. міністрів.

Айльвезе. (ПАТ.) Яко міністра закорд. справ вичисляють Бономія яко міністра скарбу Меду.

Англійський делеґат про сов. делеґацію.

Гаґа (ПАТ.) По скінченню останнього засідання не-російської комісії шеф англійської делеґації Грем заявив представникам преси, що має враження, що представники совітів не бажали зовсім порозумітися з правительствами поодиноких держав, але стреміли виключно до цього, щоби за посередництвом конференції викликати приватну ініціятиву і щоби вийти в порозуміння з капіталістами.

Засуд учнів військової школи.

Рим. (ПАТ.) Радіо. З Москви доносять, що російський військовий трибунал засудив на смерть 20 учнів військової школи в Кронштадті за те, що не хотіли ходити до школи.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

З дороги життя.

Кватирне питання

Кватирне питання, це одно з найбільше пекучих питань сучасного лихоліття.

Що дня зустрінеш людей, що від ранку до вечера вганяють по всіх вулицях, з одного кінця міста на другий, задиханих, роздратованих, втомлених із одиноким питанням на устах: „Чи нема у вас вільної кімнати?“

Для тих людей не істнує на світі нічого поза питанням, де заночувати; куди їм до театру, мистецтва, політики, чи науки — як там жінка, діти не мають де голови приклонити?

Щаслива в тому відношенню наша молодь. Молодий студент чи урядник, шукаючи помешкання, завжди найде пораду, протекцію, чи поміч у всемогучого гарного пола, а коли котрого молодика наділив Господь красою чи багацтвом, то щиросердечні дівиці не дадуть йому ночувати в Єзуїтському парку, на Високім замку, чи де на вулиці, але відступлять бодай скромний кутонок в свойому домі.

Але не дай Бог шукати за кватирою якому старикови, підстаркуватій дівиці, а найгірше нашим нещасним еміґрантам з Великої України.

Бідний еміґрант бігає від дому до дому, кланяється всім щасливцям, діячам, власникам камяниць — всім, які що дня люблять побалакати про почуття обовязку, про со-

---

ських армій, протоколи, депеші, тайні інформації, інструкції, — одним словом все, що до евентуальних переговорів було потрібне. Жадному хиба ще секретареви не був його уряд так невигідний та осоружний, як саме мені в цій хвилі.

Ми стали наражджуватися, одначе не вразили нічого. Хотіли говорити телефоном зі стацією Брівки, та звідтам ніхто не відзивався. Мабуть лінія була вже перервана. Тому, що не було і хвилі до страчення, пустилися ми іти навмання, перід себе, в сторону Брівок. З початку ішли залізничим шляхом в гурті, та зараз таки порозбивались з гурту, та йшли то одинцем то по двох, крайом ліска, що притикав з одної сторони до шляху. Переходячи попри домик будника, якого большевики забрали вчера з собою, бачили, як бідна жінка сиділа перед хатою, товкла головою до стіни та заносилася голосним плачем, наче за умерлим.

Біля хати стояла ручна тресина. Ген. Павленко звелів двом козакам, що були з нами, сідати на тресину та як мога найскорше їхати в сторону Брівок.

По дорозі вони певно стрінуть наш броневик та перекажуть йому, щоби зараз виїхав проти нас та виратував нас з цього пекла. Козаки відїхали і небавом зникли за скрутом в лісі.

Ідучи непевним кроком далі, наслухуючи та оглядаючись на всі сторони, ми побачили по кількох хвилях гурток людей з крісами, що в віддаленню яких 500 кроків від нас вийшли з того самого ліска, попід котрий ми ішли, перейшли тор та попленталися полем по другій стороні шляху. Нас вони не зауважили. Була се большевицька розвідка, як ми се пізнійше мали нагоду ствердити.

Не минуло і 10 хвиль від відїзду тресини, як ми спостерегли перед собою в лісі, з напрямі залізничого шляху клуби диму. З биттям серця ми зауважили, що це дим з наближаючогося паровоза. Значить ми уратовані!... І дійсно небавом показалася зза скрута в лісі добре відома нам панцирка, а не тревало кілька хвиль, — ми сиділи вже безпечно біля наряжених та кождої хвилі готових до вистрілу легких гармат „Великого Лугу“.

Командант бронепотяга, петлюрівський полковник С... не хотів прямо дати віри нашим козакам з тресини, що ми находимося в Попельній, тай всі ще при життю. Він навіть вагався хвилю, чи підїздити по нас, *бо*, — як казав — ситуація є того рода, що кождої хвилі треба бути готовим на оружню стрічу з большевиками, які можуть знищити тор і відтяти нам відворот. І давши приказ їхати повною парою, розказав нам подробиці цеї наглої появи большевиків. Дорогою доводилося нам бачити ще кілька ворожих стеж по обох сторонах шляху. Та вони поводилися якось пасивно супроти нас, не хотячи — видко — вдаватися в ризиковний бій з броневиком.

V.

Із прикрих почувань переляку, яких набралися ми по повнім усвідомленню собі цеї грізної небезпеки, не могли ми отрястися ще навіть на стації Брівки, на яку прибули по тричвертигодинній їзді на „Великім Лузі“. Отаман Д..., командант IX. галицької бриґади, якої штаб находився саме тут на стації, на вид ґенерала Павленка розкрив широко очі, і перериваючи телефонічну розмову сказав:

„Пане ґенерале! Якже це можливе? Яж власне говорю телефоном з бриґадою і мені голосять, що вона вже майже від пів години стоїть в бою з большевиками, і то як раз коло Попельни, звідки панове прибуваєте!... Боротьба дуже нерівна і кровава. Большевиків велика сила, і бриґада, що втратила вже звязок на право, відступає. Ми і тут вже загрожені. Я саме дав приказ опорожнити стацію та їхати в сторону Козятина“...

Ми більше не розпитували. Подякували за уратовання командантови „Великого Лугу“ та, всівши на власний потяг, що від вчерашнього вечера дожидав нас вже тут на стації, зараз таки відїхали до Винниці, місця постою НКУГА.

Другого дня нам сказали в канцелярії оперативного штабу:

„В районі Попельна большевики розбили цілком нашу IX. бриґаду. Остало з неї всього кільканайцять людей. Большевики захопили також наш броневик „Великий Луг“.

А кілька днів пізнійше читали ми в урядовім звіті НКУГА:

„Численна ґрупа большевиків, в силі яких 40.000 люда, що була відтята в південній Херсонщині, двигаючись на північ, продерлася в районі Сквіра і Попельна через наші слабі застави та, получившися зі своєю головною силою, виперла наші частини з Житомира і заняла сю місцевість в свої руки“...

Цими словами засиґналізовано початок большевицької контракції, яка спричинила відому катастрофу не тільки українських військ, але також і цілої денікіяди з кінцем 1919 і початком 1920 р., і яка закінчилася закопленням большевиками цілої України від Кавказу по Дністер і т. зв. східні границі Польщі. Вину цеї катастрофи поносить в великій мірі Денікін і чорносотенні доктринери його окруження.

борність, про необхідність опіки над емігрантами і т. д.

Але, як на словах всі дуже радо допомагають збігцям з України, то на ділі збувається їх теплими словами співчуття, жалю і нарікаННями на важкі умови життя.

А тимчасом наші емігранти знають, що ті добродії, які відіслали їх з нічим, занимають кілька кімнат для двох, чи трьох осіб, що хтось там винаймив квартиру спекулянтам, взявши 50.000 відступного, що инший виїхав на вакації на село — пишаючи дім порожний.

Чується і такі слова: „Я винайму кімнату для студентів із села, бо вони платять продуктами, а емігранти залягають з платнею навіть грошем“.

Знаю одного дуже багатого осібняка, який щоденно заробляє десятки тисяч, має будинок і поля на селі, а за винайом кімнати одному голодуючому емігрантови здирає місячно величезні суми і лається з ним за найменше зволікання у виплаті чиншу.

Це не перешкаджає йому уважатися українським патріотом і проповідувати любов ближнього.

Так діється не лиш у Львові, а в цілій Східній Галичині. Емігранти, яких доля закинула на нашу землю, зневірюються і пропасть між обома частинами народу росте.

Бо діло не лише в кватирах. Наддніпрянські комітети вислали на наші села кількасот дітей. Мало хто в наших селян і міщан хоче приймати їх. З одного містечка В. завернулися діти в табори, бо міщани заявили: „Діти брудні, обдерті, неміті — годі їх у себе держати, бо якось гидно і не мило пустити їх до свойого дому“.

Таж колиб ті діти не були брудні й обдерті то не „потрібувалиб тинятись і просити допомоги й опіки. Дехто скаже, що це дрібниці і шкода про це писати. Ні, то не дрібниці.

Ми не сміємо допустити до того, щоби емігранти, повернувши на В. Україну, понесли жаль до нас у своїх серцях!

Не вистане плятонічна любов до Наддніпрянців і любов до українських пісень. Треба ділом доказати, що еміграція нам дорога і рідна.

Тут нічого не оправдає нашої байдужности до недолі братів.

Злидні панують і в нас — але при добрій волі можна іще допомогти тим, безприютним і бездомним.

Руку братови!

Чжелик.

НОВИНКИ.

— Дивна „шкарлятина“ в Синевідську. Skole, dnia 15. lipca 1922. Do Wydziału Towarzystwa „Proświty“ w Synowódzko wyżnem. Z powodu przedłożonego sprawozdania lekarza okręgowego stwierdzającego w Synowódzku wyżnem epidemję szkarlatyny zabraniam urządzenia wieczorku wokalno-muzycznego w dniu 17. czerwca 1922. Starosta: w. z. (підпис нечиткий). Такий документ одержав Виділ Товариства „Просвіти“. Одержав — тай годі! Одно лишень цікаве, що три дні перед отсим рішенням заїхали польські літники в числі 90 хлопців і дівчат, ночували спокійно в Синевідську, там де мала відбутись заказана вечерниця з концертом і славити Бога ні одному дівчаткови нічого злого не сталося. А може та шкарлятина своєрідна, що чіпається тільки Українців?

— Генерал Яхонтов на волі. Із вязниці при вул. Баторого у Львові випущено на волю по 6-місячному увязненню генерала бувшої російської армії Яхонтова і студ. Арона та Літвака. Всі три вони були арештовані в підозрінню о протидержавну агітацію, всі три відбули дворазову голодівку, а вкінци ізза недостачі доказів вини їх звільнено. Невинно просиділи 6 місяців, а такий випадок не перший і мабуть не останній.

— Стріляють до жандармів. В Янові недалеко Львова вертав комендант жандармерії Шиманьскі з патролі. З недалекого ліса хтось стріляв до нього з кріса, але не трафив. На другий день вечером невідома рука застрілила лісничого Мартику і поранила його дочку.

— Чи хто продасть? Чеські часописи доносять, що Чехи хотять закупити ґрунти біля Зборова, на яких задержалися окопи російської армії з р. 1918., щоби їх в незміненім виді заховати на спомин, що там перший раз виступили Чехи до бою по стороні Антанти проти центральних держав. Поля сі положені біля села Цецови. Цікаво, чи Чехи дозволилиб на це, щоби цілі поля лишилися облогом на віки, колиб їх край був так знищений як наш, та колиб їх завоювали Німці та не позволяли Чехам купувати землю?

— Жандармський роман. На днях у Львові арештовано польського жандарма, вахмайстра 6. дивізії Щепана Хадзаня, який при вул. Францішканській затягнув 18 літну дівчину в сад і знасилував її. — Сіоністичний „Dziennik ludowy“ навіть в тій справі виявив свій польський патріотизм і потішає своїх читачів, що цей жандарм „Rusin“, „Kurjer Lwowski“ запевняє, що того рода злочини не є вчинком польського жандарма, але атавістичним відгомоном австрійської культури, а „Wiek Nowy“ признається, що жандарми з тієї дивізії допустились вже раз такого злочину на 12-літній дівчині. Ця брукова газетка додає, що в 6. дивізії служать самі Чехи і „Русини“, яких дуже любить комендант дивізії.

— В обороні комуністів. Совітський уряд починив в польському уряді старання, щоби комуністи, які перебувають в польських тюрмах дістали російське право горожанства і право виїзду до Росії. (Руспрес.)

— Дефіцит Чехословаччини. „Трібуна“ доносить, що дефіцит державного буджету Чехословаччини на рік 1923 по дотеперішним обчисленням поодиноких міністерств виноситиме понад 4 міліярди чеських корон.

— Осторога. Остерігається емігрантів, щоби не приїзджали до еміграц. уряду у Варшаві в справі стемпльовання пашпортів, бо всі ті справи полагоджується листовно почтою і жадні особисті інтервенції справи не прискорять. Стемпльовання всіх документів подорожі для емігрантів відбувається по черзі. — „Wychodźca“.

— Бреххні польської преси. „Dziennik Ludowy“ з дня 17. липня помістив новинку про розброєння двох українських сіл: Полянка і Ставчани п. Львів. В новинці сказано, що ті села славилися завжди розбоєм, нападами, що тепер арештовано 150 селян і найдено 47 крісів, що парубки стріляли до поліції. З журналістичного обовязку наша газета помістила за польською пресою ту новинку також. З віродостойних джерел довідуємося, що в тих селах жадних розбоїв ніколи не було і що справа із розброєнням виглядала в дійсности инакше. Іменно одної неділі парубки тих сіл урядили собі забаву, підчас якої жандармерія окружила хату і почала в цілому селі шукати за зброєю. Арештовано не 150 осіб, а 7, найдено заледви кілька крісів і то в більшій части у Поляків. Підчас ревізії жандарми били дівчат, а на арештованих наложено контрибуцію. Причин нападу жандармерії ніхто не знає. Жандарми заявляють, що це відбулося в цїли вишукання зброї, тому що хтось там стріляв під с. Полянка. Підчас самої ревізії ніхто з селян не стріляв до поліції.

— Вулиця Ратенава. Рада міста Норинберґії ухвалила змінити назву площі і вулиці Гінденбурга на площу імени Ратенава. Старенька мати замордованого міністра просила, щоби не зміняти назви і не дразнити почування жадного Німця. Але більшість ради завзялась за зміною назви вулиці проти волі матери. Також в Маґдебурґу змінено вулиці Гінденбурга і Людендорфа на вулиці ім. Ратенава.

— Свій убив свого. В околиці Мостів Великих озброєні бандити напали на М. Клінґера, Фростіґа і Гутермана та ограбили 400.000 мп. Підчас нападу один з бандитів стрілив до Клінґера і куля поранивши його легко трафила в грудь другого бандита і поклала його на місци трупом. Бандити забрали в купця ще 500.000 мп. а свойого убитого товариша спалили, щоби затерти сліди. Львівська поліція вислала туди своїх аґентів з псами для вишукання злодіїв.

— Пожежа ліса. В Кольбушівському повіті вибухла пожежа в лісах ґрафині Раївної. Пожежа знищила зрубане дерево на просторі 2 морґів і 18 морґів дерева на пнях.

— Польський антисемітизм. Жидівська преса доносить, що з Америки мала приїхати ґрупа жидівських студентів, щоби відвідати жидівські інституції в Польщі. Ця ґрупа відбула екскурзію по цілій Европі. Тільки польський уряд не дав дозволу на приїзд до Варшави. Жидівська преса в Америці висловлює своє обурення, що Польща заборонила відвідати „найбільший жидівський центр в Европі“, цеб то Варшаву.

— Сльози — лікарство. Англійський лікар Флемінґ відкрив, що найлібшим засобом для нищення бактерій є людські сльози. Досвід виказав, що бактерії, які залишаються живі в алькоголі, гинуть цілком затоплені у людських сльозах. Незабаром в Англії будуть уживати людських сліз в медицині. А що по війні люде плачуть не мало, то буде чим нищити мікроби й оздоровляти недужих.

— Спішіть з направою футер тепер через літо та нові замовляйте в українській фірмі Карпяка у Львові вул. Куркова 11 а. 132 1—10

— З Краєвого Товариства кредитового у Львові, вул. Домініканська ч. 11 (давнійше Тов. Урядників і Священиків). Щоби з огляду на девалюацію гроша піднести ренту вкладчикам, Надзірна Рада Тов а рішила зачисляти від вкладок 12 проц. відсотки почавши від 1/VII. с. р. Тому, що дійсне майно Тов а покриває більшекратно суму вкладок, які без того забезпечені гіпотекою позичок, рішено піднести стан вкладок і приймати більші суми за висшим опроцентованням після умови вкладчиками. 143а) 1—2

— Священича Каса Львів ринок 10. полагоджує членам з провінції всякого рода орудки у Львові за зворотом коштів. 138 1—1

Лист до Редакції.

Високоповажаний Товаришу Редакторе!

Прошу невідмовитися в цілях зясовання правди дати місце на сторінках свого шановного часопису слідуючим моїм рядкам:

В 16 му числі „Землі і Волі“ зявилася замітка п. н. „Поліщукіяда“, автор якої А. Бабюк з питомою для всіх вихованців „пролеткультів“ „красномовністю“, старається щось відповісти на мого фейлетона в 112 числі „Громадського Вістника“.

Пишучи свого фейлетона п. н. „Творчість“, мав на меті підкреслити те виключне становище, в якому тепер перебувають наші мистці слова, завдяки тим незліченим „измам“, що як хробаки точать духову істоту народа і нищать всі прояви дійсно національної творчости. При цьому мав необережність процитувати пару рядків одного з представників офіційної „літератури“, а саме: „Я ще не їв людського мяса, але жирного панка покусав би на кусочки“...

Автор цих рядків, після свого невдалого заклинання до „Народньої Волі“, де його не прийняли якраз за ту саму безграмотність, котру закидає мені, опинився в червоних комісарах і зі свого становища обурюється, — як смів я з іронією ставитися до його писань на таку тему, як голод?..

Скажу просто, що не будь такого Ірчана (Андрія Бабюка) та ще пів копи инших його прісних, (прозвища мені відомі добре з часів „жовто-блакиті“), нічого булоб рятувати від голоду моїх рідних братів, бо досі вони могли годувати не тільки себе, але й цілого пів світа... І коли тепер мої рідні брати опинилися в „обняттях“ (по Бабюкови) голоду, так лише через продажність Ірчанів, котрі власними руками підписували у Білій Церкві смертні вироки своїм-же рідним братам-стрільцям, що волею лихої долі опинилися під „червоним сонцем“ і не хотіли гріти рук коло добра моїх братів, почуваючи їх своїми братами.

Щож до закидів, начеб-то я був і там і сям, то „блакитним“, то „червоним“, скажу — був і є Українцем. Нігде, ніколи і нікому не вислугувався ради хліба куса, як це робить Ірчан, бо не вірю я, щоб він міг так скоро стати правовірним марксистом, та ще й большевиком. Тодіж, як Губанов друкував „пѣсенники“, тягали мене царські жандарми, а ті „пѣсенники“ були „пісні“, зібрані мною з народних уст і зредаговані Кошицем, по адресі якого раджу цьому большевицькому писаці звертатися.

Головне, що треба затямити сучасним песиголовцям, це те, що в тій Новій Україні, дійсно не буде хамелеонів, які „сумой переметной“ кидалися б за стрічками, як це робить А. Бабюк. — Писав я свого фейлетона не для „стрічок“, а для того, щоб показати лице сучасного хама, якого колись названо дволиким Янусом.

К. Лаврівнович (Клим Поліщук).
1922 р. 20. липня.
м. Львів.

Курс грошей.

Курси заграничних валют. Львівська неофіціяльна біржа нотувала дня 21. липня: американські доляри 5800—5850, одинки і двійки 5.750. — 5860, канад. доляри 5.770—5.800, одинки і двійки 5.700—5.720, нім. марки 12·00—12·50, сотки 12·00—12·00, дрібні 00.00—00·00, леї 30·00—31·00, дрібні 29·—30·00, чеські корони 130·00—135·00, дрібні 120·00 до 125·00, австрійські тисячки новійшої емісії 600—650, старшої емісії 1700—1750, сотки новійшої емісії 60·00—65·00, стар. емісії 170·00 — 170·50, 50-коронівки 35·00—50·20, 20-коронівки 24—28, 10-коронівки 12—14, 1-ки і 2-ки 0·40—0·50, цар. рублі 5 сотки 160—170, сотки 170—175 25-рубл. 160—175, 10-ки рубл. 1·35—1·45, решта дрібних 0·70—0.85, думські тисячки 25·00—32·00, думські 250-рубл. 15.00 до 22·00 карбованці 1·00—2.80 гривни 4·00—8·00, франц. франки 450—460, фунти штер. 23800.—24·000, шв. франки 1080·00—1100·00 Золото: 20-кор. 22.000—22.100, 20-фр. 20.500—20.700, 20-марківки 23·600—23·700, фунти шт. 22·000—22.100, 10-рубл. 27.000—27.200, дол. 5.500—5.520. Срібло: Австр. корони 430—435, 5-кор. 2300—2350, фльорени 1120—1150, рублі 1.800—1.820, копійки 10·00—10·50, амер. доляри 4800—4900, половинки і чвертки 4.600—4.650, кан. дол. 4.550—4.600 дрібні 4.450—4.480, леї 440—445.

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

Нафта в світовій політиці.

(Продовження).

IV.

Нафтова політика в часи довоєнні, а зокрема нафтові джерела купчилися головно в руках кількох нафтових трестів світового значіння. Підприємства дрібні, коли вони де-будь і були, то ніякого впливу на загальний напрям нафтової політики не мали і не могли мати, бо нафтові трести за короткий час так зміцнились, що, як побачимо далі, з ними не могли собі дати ради навіть поодинокі держави.

Як видно було з таблиць попереднього розділу, то Америка весь час, від коли появилася нафта серед промислового світу, як станула першою по продукції, так стоїть і до сьогодня. Головно те, що Америка сама весь час продукує більше нафти чим инший світ, що і дало їй змогу заняти в цій промисловости домінуюче положення, чи, як навіть деякі висловлюються, „покорити собі весь світовий нафтовий ринок".

Головну і навіть рішаючу ролю в американській нафтовій промисловости а також і світовій відограв нафтовий трест Standard Oil Compan*, над історією якого ми хоч дуже коротко застановимося. Історія цього тресту починається ще з 1865 р. і звязана з іменами Д. Рокфелера і І. Андревса. Зпочатку це була звичайна рафінерія як багато инших. В 1870 р. вже склалося трьома нафтовими промисловцями товариство, яке приняло за назву фірми призвища їх компаньонів: „Rockfeller, Andrews, Flagler", з місцем перебування в Клевеланді (Штат Огіо). Будучи сильнішими від своїх товаришів нафтярів, вони за короткий час приєднали до себе в цій місцевости всі инші фабрики і приняли вже назву Standard Oil for Oh o. З цього вже утворилось акційне товариство з капіталом в 1 міліон долярів і оборотом 600 барил нафти денно. Але головну ролю в життю т-ва відограла заключена в 1872 р. умова з трьома залізниця ми, що курсували в районі нафтових піль в Пенсильванії на льготних умовах, які заключалися в тому, що з нафтових транспортів цього т-ва бралося за перевіз нижчі ставки чим з других. Завдяки цьому з Standard O l не могло конкурувати ні одно підприємство в тому районі. Всі вони скоро збанкротували і мусіли продати свої фабрики Standard-ови і на протязі короткого часу всі головніщі підприємства переходять до цього товариства.

З 1874 р. Standard Oil починає будувати рурстяги і на протязі короткого часу майже вся територія Сп. Держ. Америки була зрізана вздовж і поперек нафтовими руротягами. Перебравши в свої руки нафтові рафінерії, він ще скупчує біля себе всю справу з руротягами, а також старається о придбання деяких залізничих ліній.

Словом справи Стандарда так поширились, що через 50 років його капітал збільшився на 1 міліярд долярів (збільшення в 1.000 разів), а щоденне запотребування нафти до 200 міліонів барил (збільшення в 300.000 разів) *).

Але Стандард Ойль з самого початку свого істнування звертав увагу і забирав в свої руки головно торговельну і транспортову частину нафтового промислу, а добування залишав численним нафтодобуваючим товариствам. Так що і в наші часи зі всього американського нафтодобування в нього є лише 18%, тоді як 95% всеї американської продукції попадає, завдяки ріжним контрактам і умовам з окремими т-вами в руки Стандарда і від нього вже йде до споживача. Таким чином він змонополізував у свої руках весь великий американський нафтовий промисл, цілком узалежнюючи від себе риночні ціни і ніхто йому не міг перешкоджувати, ані з ним конкурувати. Але крім Америки він старається ще захопити в свої руки нафтові промисли на континенті Европи та в инших частинах світу. Коли російські нафтярі почали зпочатку противитися і конкурувати з Стандардом, то остаточно, маючи в своїх руках майже всю світову нафтову промисловість, легко було справитись з цим конкурентом і цілковито побідити його. І в наші часи дякуючи такій політиці він покрив весь світ цілою сіткою своїх філій і ріжних представництв. Так інтереси Стандарда в Англії представляє його філія — т-во Anglo-American Oil Company, відкрите в 1888 р., в Німеччині Deutsch-Amerikan sche Petroleum-Gesellschaft в Голяндії American Petroleum Company, в Бельгії Societe pour la vente de Petrole cidevant H. Rieth et Co, в Румунії Societatea Romano Americana, в Галичині — Vacuum O l Company, потім є представництва в Італії, Данії, Швеції, Японії, Африці, Австралії, Індії і в Мексику.

Дякуючи такій великій економічній силі і розпоряджаючи великим капіталом, якій перевищували бюджет не одної держави, Стардард Ойль починає, хоч вправді дуже обережно, впливати на державну політику. Він старається проводити в законодавчі установи своїх послів, субсидує впливові органи преси. Словом робиться державою в державі, що дуже затривожило американські демократичні кола.

Боячись великої сили Стандард Ойля, демократія старається о його ліквідацію. Перша спроба ліквідації була зроблена в 1892 р.

В цьому році після судового рішення трест мусів бути зліквідований. Але організатори його найшли вихід з цього положення. Вони на зовні трест начебто ліквідували, все майно було поділено поміж 20 окремими і цілком самостійними товариствами, але контрольні пакети акцій цих окремих товариств залишилися в руках старих директорів нафтого тресту. Потім ці пакети на суму 100 міл. долярів були передані окремо заснованому фінансовому т-ву під фірмою: „Stand rd Oil Company of New Jersey". Акції цього т-ва в сумі 90 міл. долярів були випущені на ринок як звичайні, що давали право приймати участь в прибутках, а на 10 міл. було випущено привілейованих акцій, власники яких мали виключне право на управу т-ва Standard O l, які осталися у попередніх директорів. Таким чином змінилася лише фірма, а справа йшла по старому.

Це знову не давало спокою демократії і вона в 1911 р. добилася вже в другий раз рішення верховного суду і на цей раз вже остаточної ліквідації нафтового тресту, що функціонував в скритій формі. Але й це нічого не помогло і лише примусило керовників „Стандарда Ойль" зробити ще одну комбінацію, яка на зовні знову показувала ліквідацію, а внутрі осталося все, як було раніш. Нафтовий трест знову був роздроблений на кілька окремних товариств, які були зареєстровані в кожній окремій провинції, але й навіть назва у них осталась стара. Правда контрольні пакети не були вже у володінню „Standa d Oil of New Jersey", але за те його капітали в 600 міл. долярів а також персональна участь одних і тих усе старих директорів як в Standard O l, так і в тих начебто дрібних т-вах та заключення поміж цими товариствами ріжних зобовязуючих умов оставили й надалі Стандард Ойль керовником американського нафтового тресту.

Великий інтерес, який зробив на нафтовій промисловости Стандард Ойль, також потреба цеї промисловости, яка з кождим роком все збільшувалась, покликала до життя нові нафтові підприємства. Після Америки інтерес до нафтової промисловости почав проявлятись в західній Европі. Вправді держави західної Европи не мали власних нафтових теренів, але погоня за тими великими зисками, які давала нафтова промисловість, заставила їх шукати нафтові джерела в ріжних инших краях і забирати їх в свої руки. Отже з цього часу починається новий період в історії нафтової промисловости, період боротьби за нафтові джерела. Ця боротьба велась, як буде видно, не лише нафтовими підприємцями, але в цю боротьбу вмішуються також і поодинокі держави і в наші часи вона набрала дуже великих розмірів.

Першою на арену боротьби за нафтові джерела виступила Англія. Як відомо, Англія завдяки великим покладам вугілля і залізної руди, що находяться на її теренах, перша споміж держав світу зробилася промисловою країною. Вона завдяки з початку так званій меркантільній політиці, а потім придбанню величезних кольоній могла в короткий час дуже розвинути свою обробляючу і транспортову промисловість і побити в цьому відношенню конкуренцію всіх инших країн. Правда в останні часи почали дуже вивигатись ще Америка і Німеччина. Перша завдяки величезним своїм як надземним так і підземним богатствам, а друга головно надзвичайній енергії і спосібности нації. Але все таки Англія не хоче уступати ім у всіх галузях економічного життя. Коли в перших роках XX. століття її промисловість почала відчувати потребу нафти, вона не хотіла купувати її в готовому, вже переробленому виді у Американців, а діставати сирівець (готового продукту Англієць не любить, крім данського масла), і то з власних або вигідно виарендованих нафтових теренів. Але більші нафтові терени були вже в руках Американців, а котрі ще позоставались поза їх впливом, то були в руках певних національних товариств, як Росія, Румунія, тощо. Отже тут англійські капіталісти враз з урядом починають боротьбу, яка ведеться й до нього часу.

Нафтова промисловість Англії зараз скупчена в руках англійсько-голяндського тресту „Rual Dutch Shell". Історія цього тресту починається з голяндського тресту „Royal Dutch" і є тісно з ним звязана. Перше повстало голяндське нафтове товариство під назвою „Royal Dutch" для експлоатації і торговлі нафтою в голяндських кольоніях. Воно було утворено в 1890. р. голяндськими фінансістами з капіталом в 1,300.000 голяндських фльоренів.

За короткий час на протязі 10 років це товариство зробило досить великі успіхи. Воно за цей час встигло забрати в свої руки всю нафту з Зендських островів і и., а також збудувало цілий ряд нафтопроводів та утворило цілу свою нафтопаливну фльоту. Дякуючи цьому вона старалася поволі забирати під свою монополію ріжні европейські та азійські ринки. Тим робило й конкуренцію американському трестови. Стандард Ойль не міг терпіти так скоро виростаючого конкурента і розпочав з ним війну. В 1898 р. він робить спробу заволодіти „Royal Dutch" і старається скупити контрольний пакет його акцій. Однако це не вдається і тоді починається боротьба з другої сторони. Стандард Ойль хоче знищити цю інституцію шляхом зниження цін на нафту і тим вибити „Royal Dutch" з европейського ринку. Але це йому не вдається, бо за цей час воно так зміцнилось, що могло витримати і цю конкуренцію, хоч вправді понизивши дивіденди з 52 аж до 6 процентів. Та ледви одна біда пройшла для голяндського тресту, як насунулась друга. В той час в Англії народжується також нафтове товариство під назвою „Stell Transport". Правда, що політику американського тресту вів і голяндський. Він також старався нищити або забирати в свої руки всі инші нафтові товариства, які лиш міг. Ця спроба була й зроблена супроти англійського, але не вдатно.

Англійське нафтове товариство „Shell", яке було засноване в 1897 р. кількома англійськими нафтовими товариствами, переводило свою працю також в Індії. Отце і головним чином заставило призадуматись над своєю політикою. Коли вони будуть ворогувати і старатися о взаїмне нищення, то тим скористується Стандард Ойль і підчинить собі їх обох, отже треба було конче шукати порозуміння, що і було в скорому часі зроблено. Ці обидва товариства з початку навязують близші зносини, заключають деякі умови, а пізніще навіть доходять до певного злиття в одно товариство. Це відбулося в 1907. р. і з цього часу англо голяндська група нафтових товариств виступає на світовому ринкові як одно ціле.

Таким чином побіч американського повстає ще один сильний нафтовий трест світового значіння і починає вести боротьбу з меншими нафтовими товариствами в Европі, Азії та инших краях. На протязі короткого часу він прибирає до своїх рук нафтову промисловість в бувш. Росії, Індії, Мексику і и.

Переводиться також реорганізація самого тресту. Всі окремі функції тресту сконцентровано в якійсь окремій інституції — товаристві. Так наприклад всі підприємства по добуванню нафти і перерібці її були сконцентровані в спеціяльно утвореному товаристві „Bataafsche Petroleum" з капіталом до 200,000.000, перевіз нафти і взагалі всі транспортові справи в товаристві Anglo-Saxon і т. д. Товариство-ж „Royal Dutch Shell", передавши всі окремі функції поодиноким товариствам, захowало в своїх руках акції цих новоутворених товариств і таким чином воно єдине являється керовником всього англо-голяндського нафтового тресту.

Дякуючи такій політиці цей англо-голяндський трест в останні часи став могутньою економічною організацією і проник у всі частини світа з Америкою включно і робить під боком сильну конкуренцію Стандард Ойлю. Коли в перший рік своєї праці в 1890. році він мав всего лише капіталу в 1,300.000 фльоренів, то вже в 1909 році під контролею англо-голяндського тресту був капітал в 22 міліярди франків, продукував, рафінував і перевозив більше 15 міліонів тон нафти в рік і т. д.*).

Але крім Royal Dutch Shell Англія ще переводить контролю через другі свої нафтові товариства. Найбільшими з них є товариство „Anglo Persian Oil та British Controlled Oilfields". Ці товариства були засновані далеко пізніще Шелля і головним чином при підтримці англійського уряду. Коли, як ми бачили, уряд Сполучених Держав Америки виступав проти свого нафтового тресту то англійські навпаки всіми засобами старався підтримати свої нафтові товариства.

(Докінчення буде).

І. Шимонович

*) H. Borenger. La politique du petrole. По Михельсону.

*) А. Михельсон ibid.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВІСТНИК.

Рецензії і замітки.

Олесь Бабій: „ГНІВ“ (Новелі.) Можна ставитися до творчости „наших наймолодших“, як кому вигідно, але коли один чи другий з них говорить нам: „Я все життє тужив за коханням великим і святим, що обнялоб цілу мою істоту“. то треба тому молодому чоловікови вірити. Треба вірити кожному з тих молодих, коли вони оповідають нам про свої туги, пол ти і розчарування, навіть тоді, коли для цього повторюють вони чужі фрази і слова, які уживані частіще, тратять свою первісну свіжість і безпосередність. І я вірю Бабієви завсіди, коли він говорить про себе, — бо він молодий і щирий, але підсміхаюсь скептично тоді, коли він говорить про других — теж тому, що він молодий. Бо, щоби бути голосом душі ближнього, щоб не імпутувати тому ближньому власних думок і почувань, для цього треба бути — старшим. Так, треба бути старшим і пережитим, щоб могти вичути те, що в людській мові істіне. а саме ту максіму, що людям дав Господь мову на це, щоб вони могли укрити свої думки і почування. Тисячеліття цивілізації довели нас до абсурду, до зловживання нашими змислами. А Бабій хоче бути малярем того, що в життю дійсне і реальне, хоча молода його істота тужить за тим, що гарне і ірраціональне. І тому він каже свому героєві Зажицкому в „На розстріл“ деклямувати фрази про страшне прожиття, яке примушує його в даний момент поступити так, як поступив би не Поляк Зажицкі, але український молодий поет Бабій. І тому ставить він перед нами манекіни „поета“ і „проститутки, яких насилує до висловлювання думок і почувань, зроджених в уяві молодого поета, який ніколи не бачив „того“ світу, ніколи не говорив з „нею“ тим огидним воляпіком, якого уживають в тому глухому закутку життя. Він просто уявив собі, що в даний момент розмова не могла бути инакша, але він цеї розмови не чув і участи в ній не брав. Оце два моменти, які мені хотілося підчеркнути в творчости молодого, безпосередного поета. Він хоче нам дати реалістичку мініятуру, а дає лірику, на яку дає йому право його молодість. Там, де поет пише спомини з пережитого, там життя і уява єднаються в гармонію Ґетого „Dichtung und Wahrheit“, там губиться контроля над тим, що пережите, а що вимріяне, що було таким, як намальоване, а що поетови таким здавалося. І ті місця в збірці Бабія найсильніщі, вони вражають навіть читача здеморалізованого пересичтом психольоґічної белетристики. Ті самі місця говорять рівночасно, що молодий Бабій має талан, покищо опреділено ліричного характеру, та що його не вільно зіґнорувати, а треба допомогти йому найти себе в мистецтві. З боку самого поета потрібне тут одначе заняти якесь рішуче. здецидоване становище до життя та його явищ. Коли він хоче оповісти нам щонебудь про світ і людей, то в момент творчости мусить здобутися на холод обсерватора без якого найбільш „обєктивне“ оповідання остане субєктивною лірикою. Але для цього не вільно поетови самого себе насилувати, раз лірика є його елементом.

М. Голубець.

Мистецька хроніка.

З „Гуртка Діячів Українського Мистецтва“. Дня 20. и. м. відбулося чергове засідання „Гуртка Діячів українського Мистецтва“ з такою програмою: 1) Ліквідація Української Мистецької Виставки; 2) Справа статуту „Г. Д. У. М.;“ 3) Справа членів; 4) Збірник „Мистецтво“; 5) „Молода Сцена“ і 6) Біжучі справи.

З приводу ліквідації У. М. В. виготовив секретар „Гуртка“ тимчасовий білянс, з якого виявилось, що при щирій допомозі українських інституцій і поодиноких людей виставку закрито без дефіциту а навіть з розмірно невеликим приходом, добігаючим суми 100.000 мп. Точний білянс з подрібним унаглядненням приходів і розходів буде предложений „Гурткови“ на слідуючому засіданню. Ухвалено звернутися з письменними подяками до всіх тих інституцій, які допомогли „Гурткови“ зреалізувати замисл Виставки. В першу чергу до Виділу Наук. тов. ім. Шевченка за безкорисне відступлення музейних саль, до Дирекції „Краєвого Союза Кредитового“, до Дирекції парцеляційного тов-а „Земля“, та з осібна до мец. д-ра А. Говиковича, який на довго перед виставкою як і підчас її тривання всею душею віддавався справам зусиль і замірів „Гуртка“. Решті добродіїв Виставки порішено висловити подяку в пресі. Справу статута з огляду на брак 2 членів Президії відложено до чергового засідання. Натомісць з огляду на актуальність леґалізації „Гуртка“ як статутового товариства порішено справу членства. А саме устанено поділ членів „Гуртка“ на чотири катеґорії, а) членів дійсних — людей, які досі працювали і працюють далі в користь українського мистецтва, без огляду на область і характер їхньої праці; б) членів співробітників, то є людей, які виявляють заінтересовання і добру волю працювати в користь українського мистецтва; в) членів основателів, то є осіб, які безпосередно допомогли „Гурткови“ та г) почетних членів, які поклали виїмкові заслуги для українського мистецтва взагалі. Полишаючи питання іменування членів трьох останніх катеґорій вирішено, що покищо повноправними, дійсними членами „Гуртка“ є пп. М. Голубець, П. Ковжун, А. Лушпинський, Ю. Магалевський, О. Новаківський, М. Осінчук, С. Тимошенко та П. І. Холодний. Крім цього поручено секретаріятови „Гуртка“ увійти в переговори в справі членства з такими артистами: архітектом Дмитром Андрієвським в Брукселі, різьбарем Олександром Архипенком в Берліні, Миколою Бутовичем в Берліні, Андрієм Коверком у Львові, Кульчицькою Оленою в Перемишлі, Крижанівським Василем в Познані, Робертом Лісовським у Варшаві та Зиновієм Подушком на Волині. В члени співробітники порішено запросити Миколу Анастазієвського в Кракові. На засіданню вирішено крім цього прінціпіяльно справу видання збірника „Мистецтво“ та обговорено його внутрішний і зовнішний характер. Що до „Молодої сцени“, яка листовно звернулася до „Гуртка“ з просьбою о моральну піддержку, вирішено підождати на конкретні прояви її праці в користь українського драматичного мистецтва. На цьому замкнено засідання.

„Мистецтво“. Заходом „Гуртка Діячів Українського Мистецтва“ у Львові, готується до друку програмовий збірник тої групи артистів. Поміж членів „Гуртка“ роздано до опрацьовання такі теми: „Ми і вони“, про культурні цінности Сходу і Заходу та становище України до них за протяг тисячеліття її історичного життя“; Українське малярство в обличчю нових течій европейського мистецтва; Нове релігійне малярство України; Проблєми нового українського будівництва; Архитектурні мотиви в українських деревориттах: Львівський гравер XVIII. ст. Іван Филипович; Завдання нової української ґрафіки; Українська Мистецька Виставка 1922 р. у Львові. Збірник украшуватиме ряд одно- і многобарвних репродукцій, та доповнюватимуть відділи — Мистецької Хроніки, Рецензій та Бібліоґрафії.

„Секція для охорони мистецької старовини“. З людей, яким дорога культурно-мистецька спадщина нашого краю, орґанізується „Секція“, яка в кооперації з „Гуртком Діячів Українського Мистецтва“ займеться охороною української старовини від загрожуючої їй заглади з боку неграмотних в даному напрямі одиниць і гуртів.

Закриття Української Академії Мистецтв у Києві. В 2. числі каліш ського журналу „Веселка“ поміщено звістку будьто би совітська влада закрила Українську Академію Мистецтв, яка, як відомо, помимо страшного режіму, працювала в щиро національному дусі. На місце закритої Київської, отворено мистецькі студії в Харкові, Полтаві і Одесі, які не мають нічого спільного з українським мистецтвом.

„Мистецька Трибуна“. В Києві виходить від 1. січня ц. р. двохтижневик „Мистецька Трибуна“. В журналі приймають участь представники ріжних літературно-мистецьких напрямків. До редакційної колеґії належить між иншими П. Тичина.

„Молода Сцена“. Нас повідомляють, що силами молоді орґанізується у Львові „Тов о молодих мистецьких сил ім. Франка“, яке поставило собі метою заснований експериментального театру „Молода Сцена“. З надісланого нам проєкту статута цього товариства важко вичути, якими дорогами і до яких конкретних цілей воно піде; в кождому випадку, як що замірам молодих ініціяторів присвічуватиме почуття відповідальности за серіозність експерименту, українське громадянство не відмовиться від допомоги. Поки що доводиться нам хиба підождати.

Видання Тов-а „Земля“ у Відні.

Нам пишуть: Видавниче акційне товариство „Земля“ у Відні видало в цьому році українські читанки Антона Крушельницького:

Перший цикль; 1) Граматка (букварь) і перша читанка з 132 малюнками, з того 65 в трьох барвах, для першого року науки. Сторін 124. Ціна визначиться пізніше. 2) Друга читанка з 85 малюнками для другого року науки. Сторін 140. Ціна . . . . 3) Третя читанка з 84 малюнками для третього року науки. Сторін 200. Ціна . . . .

Ці три читанки — це основні книжки для початкової науки. Їх завдання дати початки знання української мови і правопису (принятого Українською Академією Наук у Києві). При тому мають вони у вихованні дитини покласти основи під виплекання типу діяльного громадянина, свідомого Українця і культурної людини.

Другий цикль: 1) Пята читанка з 65 малюнками для пятого року науки. Пяте видання. Сторін 348. Ціна . . . . 2) Шоста читанка з 89 малюнками для шостого року науки. Пяте видання. Сторін 383. Ціна . . . . 3) Сьома читанка для сьомого року науки. Пяте видання. Сторін 388. Ціна . . . . 4) Восьма читанка для восьмого року науки. Пяте видання. Сторін 440. Ціна . . .

Ці чотири книжки — це шкільні читанки, призначені для нижчого і середнього ступіня науки, а саме: для I—IV. кляси середніх шкіл (гімназій, реальних шкіл), для відповідних нижчих кляс педагоґічних і комерційних шкіл, для чотирьох кляс вищих початкових, або виділових шкіл.

Вони складені з узглядненням поділу на поезію і прозу. В кожній із цих читанок заступлені ось такі відділи: А) Поезія — а) Епічна поезія: 1. Казки. 2. Перекази. 3. Міти. 4. Леґенди. 5. Баляди. 6 Сміховники (анекдоти). 7. Нариси й оповідання. 8. Повісти. 9. Віршовані оповідання й поеми. 10. Козацькі думи. 11. Епопеї. б) Лірична поезія: 1. Пісні й думки. 2. Описова лірика. 3. Елеґії. 4. Оди. 5. Гимни, псальми, молитви. в) Дидактична лірика: 1. Байки. 2. Сатири. 3. Притчі. 4. Епіграми. 5. Дидактична лірика. 6. Приповідки. 7. Загадки. г) Драматична поезія. Б) проза: 1. Спомини. 2. Життєписи. 3. Історія. 4. Описи. 5. Розвідки. 6. Промови. 7. Листи.

В них чотирьох книжках надруковано 556 творів сто пятьох українських і 33 европейських письменників. Головно з огляду на твори українських письменників ці книжки являються для широкого громадянства, а спеціяльно для молоді антольоґією нового українського письменства. А в українській школі попри те, що вони служать зразками поетики і стилістики та зазнайомлюють молодь з найкращими творами українського письменства, вони мають все на увазі виховувати діяльного громадянина, свідомого Українця і культурну людину — одним словом ідеальний тип українського громадянина.

Третій цикль: 1) Вибір з українського народнього письменства 1-й том (від 1798 року до 1876 р.). Сторін 646. Ціна . . . . 2) Вибір з українського народнього письменства 2-й том (від 1876 р. до 1920 р.). Сторін 720. Ціна . . . . Ці дві книжки дають перегляд всього нового українського письменства *) і призначуються як шкільні книжки для двох найвищих кляс середніх шкіл (VII. VIII.). З огляду на те, що автор намагається дати по змозі повний образ кожного письменника на основі вибору його творів, ці книжки являються хронольоґічно упорядкованою антольоґією нового українського письменства для загального читання.

Надруковано в них 555 творів оцих авторів: 1. Іван Котляревський, 2. Петро Артемовський, 3. Григорій Квітка (Основяненко), 4. Лев Боровиковський, 5. Евген Гребінка, 6. Маркіян Шашкевич, 7. Микола Устиянович, 8. Антін Могильницький, 9. Амврозій Метлинський, 10. Олександер Афанасьєв (Чужбинський), 11. Михайло Макаровський, 12. Микола Костомаров, 13. Тарас Шевченко, 14. Пантелимон Куліш, 15. Олекса Стороженко, 16. Марія Марковичка (Марко Вовчок), 17. Олександра Кулішева (Ганна Барвінок), 18. Василь Мова-Лиманський, 19. Яків Щоголів, 20. Леонід Глібів, 21. Степан Руданський, 22. Анатоль Свидницький, 23. Данило Мордовець, 24. Олександер Кониський, 25. Осип Юрій Федькович, 26. Ізидор Воробкевич, 27. Володимир Антонович, 28. Михайло Драгоманів, 29. Михайло Старицький, 30. Іван Тобілєвич, 31. Іван (Нечуй) Левицький, 32. Панас Мирний, 33. Борис Грінченко, 34. Іван Франко, 35. Наталія Кобринська, 36. Дмитро Маркович, 37. Михайло Грушевський, 38. Осип Маковей, 39. Павло Грабовський, 40. Володимир Самійленко, 41. Агафангел Кримський, 42. Леся Українка, 43. Ольга Кобилянська, 44. Михайло Коцюбинський, 45. Микола Вороний, 46. Богдан Лепкий, 47. Василь Стефаник, 48. Лесь Мартович, 49. Володимир Винниченко, 50. О. Олесь, 51. Петро Карманський, 52. Грицько Чупринка, 53, Микола Філянський, 54. Спиридон Черкасенко.

---

*) Автор працює далі над четвертою читанкою і над вибором староукраїнського письменства в двох томах

Бібліоґрафія

Олесь Бабій. ГНІВ. (Новелі). Зміст: 1) Дивна любов, 2) Герой, 3) На розстріл, 4) Поет і проститутка, 5) Поворот із вязниці, 6) Перед церквою, 7) Голос народу, 8) Вечером, 9) Стріча, 10) Плач Вічности, 11) Поправився, 12) Льоґіка Марса. Стор. 160 8⁰. Львів 1922. Видавництво „Русалка". Ціна 800 мп.

„ВЕСЕЛКА". Літературний місячник. Каліш, червень 1922, ч. 2. Ст. 32 8⁰. Зміст: *І. З-ко:* Краса. *М. Грива*: Вірш. *А. Падолист*: Краса красі. *М. Селегій*: З циклю „По ночі". *П. Омельченко*: Шкіц. *А. Падолист:* З циклю „Акорди серця". *Борис Б.:* Галя. *М. Грива*: На порозі казки. *І. Блакитний*: З циклю „Сум". *М. Дараган:* На могилі сестер. *М. Айдарів*: З циклю „Стричі". *Б. Ґріндвальд*: Сонце заходить. *М. Сизий*: Зелена ярь. *Ю. Дараґан*: З циклю „Луна минувшини". *П. Загоруйко*: Лісова Колисанка. *І. З ко*: Шлях до волі. *П. Опаренко*: Надії старого справдилися. *П. Олесниченко*: На межі (В. Крижанівський). *М. Селегій*: Про театральне мистецтво. Юрій Нарбут. Бібліоґрафія. Хроніка.

Музичні твори.

І. Левицький:

І. „Минеться ніч" — мішаний хор. 4 стор 4⁰.

II. Романца — скрипка з форт. 6 стор. 2⁰.

III. „Стоїть явір" — Варяції на скрипку з форт. 14 стор. 4⁰.

IV. Мазурка — скрипка з форт. 11 стор. 4⁰.

V. „Де йшли на приступ". — на середний голос з фортеп. 4 стор. 4⁰. Львів 1922. Дістати можна у всіх українських книгарнях.

С. Людкевич: НАРОДНІ І ПОПУЛЯРНІ ПІСНІ (5 випусків) Львів 1922.:

І. а) „Ой кум до куми" — мішаний хор з фортепяном, б) „Будь ми здоровая" — міш. хор a capella.

II. а) „А із ночі до вечера" — міш. хор a capella, б) „Сонце ся сховало" — міш. хор a capella.

III. „Котилася та зоря із неба" — міш. хор з фортепяном.

IV. „Пою коні при Дунаю" — мужеський хор з фортепяном.

V. „Чорна ріля ізорана" — мужеський хор з фортепяном.

ЖЕРТВИ

Рідна Школа:

Виказ жертв вложених в Адміністрації від лютого до червня с. р. включно. На Ріну Школу в лютім: Громада Бринці 100, з весілля 2855, о. Вітик Рудки 200, Іван Гафткович Бучач 2000, Мих. Денис 1000, о. Е. Качмарський 500, д-р Юл. Савчак 3000, д-р Іван Зілинський 2000, разом 12.555. В марті: Віктор Лесник Стецева 2000, В. Шіфмілер Львів 200, К. Сень Львів 250, Ожеховська Піски 300, Желемірський Городок 300, Мих. Возняк Львів 1000, д-р Volод. Кульчицький Львів 500, інж. Мудрак Львів 1000, інж. Ст. Матвійко Тарнів 200, Катерина Жмур Угнів 500, Чит. Підгородище 8000, Іван Сенюта Вербіж 150, Б. Кушнір Ясло 300, Евст. Ігнат Львів 1000, О. В. Григорчук Рожнів 100, о. Евген Король Микулинці 1800, о. Аль. Олесьницький 1000 Чортовець, Чит. Просвіти Краковець 3000, Нестор Яців Глинник 600, Теодор Вибранець Хоробрів 300, Семен Няжок Дудина 3000, Бартко Цюлан 1000, Ілько Юзва 1000, Василь Балюк 1000, Юрій Сасик Борислав 5000, о. Мих. Шумило Стронятин 2000, д-р Евг. Трешневський Щирець 2500, Пилипець Яструбків 1000, д р Евг. Щуровський Винники 700, Адамович і Савіцький Чагари 300, В. Щербатюк Бережани 1000, о. Кароль Гасько Ярослав 3000 від шкільних дітей, Йоаким Ліскевич 1000, Пав. Величко Підмихайлівці 500, Куликяк Заболотів 200, Василь Дудар Хмелиська 100, о. Ревакович 980, о. Саляк 500, о. В. Ардан Корчів 1000, разом 48 480. В квітни: Петро Курманович Львів 1000, Фр. Жеховська Піски 300, Теодор Вибранець Хоробрів 300, І. Г. Ю. Г. Е. Л. М. Б. 7000, Ів. Бережницький Самбір 300, Ол. Наконечний Козова 300, Соф. Йосифович Львів 100, Теребенець Маковиско 300, о. М. Гайдукевич Пізнанка 150, Н. Голояд Пізнанка 1000, о. Решетилович 1000, о. Решетило 1000, Іл. Штендера Радехів 200, д-р Мих. Мельник Бутини 1000, Хима Омельчук Загіре 2000, о. Ів. Подолинський Кобилинці 2550, д р Мих. Волошин Львів 1000, Ірка Зубрей 200, Новоженці в гост. у Демедчука 6060, Йосафат Рубінович Густ 2500, Яків Семенюк Камінка Стр. 200, Е. Коблянський Ляшки дол. 300, Вас. Юрас 1000, церковна збірка Скварява 2500, д-р Евген Щуровський Винники 700, о. Хомяк Мишлятичі 3000, Данило Мода збірка 2040, д-р Ол. Ріпецький Сокаль 3000, о. Городецький 70, разом 41.070 мп.

Голодній Україні

зложили в Краєвім Союзі Кредитовім на вкл. кн. 6.544 в мп.:

4.100 інтер. вояки Армії УНР. денний заробіток від 17 осіб в Ярославі. М. Теребовля збірка 4000 Лушпинська Зофія; по 2000 Цегельський Евген, Мельничук Оксана; по 1000: Пророк Йосиф, Козак Іван, Лещишак Касіян, Волод. Дейницький, Панас Теодор, Круківський Іван, Круківський Іван, Кобильняк Михайло, Забара Михайло. Штоґрин Марко. Кість Ілія, Губіцький Михайло, Чорний Антон; 800 Благітна Анна; 500: Ярош Анна, Томашевський Т., Ос. Оприск, Губіцька Анна, Ос. Мідзінська; 300 Козак Анна; по 100: Король Гринько, Маліновський, Лукащук Марія. С. Дулиби пов. Стрий, збірка по 1000: о. Пет. Шанковський, Мар. Шанковська, Вас. Свистун, Ник. Боженко, Фед. Саварин, Вас. Тимчин, Дося Коник, Фед. Коник, Олекса Дишко, Ник. Тимчин, Вас. Лесепко, Ф. Мельник, Кася Бабяк, Кася Свистун, Ник. Берездецький, Іван Борис, Вас. Рішко; по 500: Петро Матійців, Ілько Лебідь, Анна Кулешник, Ів. Боженко, Никола Кущак, Кася Пигулецька, Анна Сушко. Дася Буник, Іван Мелень, Рузя Осташ, Юстина Мелень, Кася Косаренко, Юстина Косаренко, Василь Осташ, Мих. Решко, Марія Саварин, Ник. Тивснович, Мих. Дершко, Петро Боженко, Михайло Тивонович, Гринь Бичко, Федор Миленъ, Гринь Рішко, Анна Боженко, Марія Милень, Дмитро Олійник, Кость Коник, Ядвоха Мелень, Йосиф Візнер, Кася Осташ, Марія Тиванович, Рузя Газда, Кася Тонько, Рузя Рішко, Юстина Бляшко, Анна Лешкович, Вас. Коник, Кася Коник, Василь Гринишин, Петро Свистун; Кася Кулешник; 700 Микола Костишин; 470 Марія Темчій; по 400 Анна Опришко, Микола Саварин, Тит Тиванович, Маріян Сухар; по 300 Микола Боженко, Дося Сенів, Марія Костишин, Петро Поуник, Кася Осташ, Настя Кеда, Дмитро Ґазда; по 200 Іван Опришко, П. Опришка, Юрій Василишин, Микола Тонько, Микола Опришко, Парашко Бошенко, Кася Тимчин, Кася Тимчин м.; 140 Мар. Опришко; 150 Гринь Тимків; по 100 Ю. Гринків, М. Тивонович, Синюра, м. Львів. 5000 Галущинський Михайло, 1500 Подлуський Теодор, по 1000 Климкевич Михайло, Люд. Ольговський, Мар. Устьянович, Кл. Чичка, О Ант. Яцків, Йосифа Яцева, Сл Яремова, по 500 Чубатий Лев, Устьянович Мар., Голіцинський Евген, 300 Ев. Мурин, по 200 Батогівна Параскева, Отове Олександер, Олек. Горуцький, с. Чернокінці малі по 1000 Ів. Чорній, Юл. Геванський, надр. Кришталевич, Мик. Хамчук, Ів. Заліщук, Семко Жванецький, Кс. Юрчик, Іл. Гукалюк, Ів. Лукіянець, Марія Куца, Пр. Куций, о. Пав. Кришталович, по 500 Анна Гробець, Гр. Ільчишин, инші дрібними датками менш як по 100. Загальна сума 15500. М. Дрогобич по 1000 Ос. Гивко, Вол. Гивко, Мих. Гаврильчук, Ос.Ківло, Мик., Мих Пасічник, Теофіль Черевко, по 500 Гринь Гладкий, Юл. Гнатова, С. Перегноїв 21000 збірка, 1000 о. Височанський. С. Ляшки Долішні 5000 місцевий парох з родиною, по 1000: Ю. Браташівна, Мар. Ортинська, Ів. Варчук, Олек. Бобак, Ів. Спаш, Мих. Маланьчук, Мих. Білич, 560 Олек. Шапчець, по 500: Фед. Юрків, Слячко, 400 Слободян. Инші дрібними датками. Загальна сума 37195, 2000 Ів. Куріевич уч. з Петрова, 5000 Анна Ляховичева з Дуніва, 3000 Ів. Крипякевич Львів, 1000 Єр. Білинський з Красносілець, 3250 від заточенців з Освєнціма через д-а Стебельського. С. Вербовець. (збірка). По 2000 Гр. Родзоняк, О. Я. Савриїд, по 1000 Андр. Понко, Кс. Василик, Ст. Байчак, Ів. Скобіцький, Вас. Бойчак, Ст. Василик, Пилип Павлишин, Анаст. Козачок, Мак. Василик, Мар. Лиха, Дм. Бойчак, Мар. Головчук, Ст. Носатий, Максим Кішук, Іван Носатий, Ст. Гощик, Ст. Ястжембський, Іван Кушнір, Анна Підперигора, Вас. Василик, по 700 Михайло Шпульський, Мих. Рудько, по 500 Мик. Возьний, Мар. Сиротюк, Антін Скобіцький, Ів. Фармега, А. Білик, Вас. Антошків, Ст. Підперигора, Гр. Полівчук, Анаст. Блаватник, Марія Грицак, Пилип Павлишин, Василь Книш, Катер. Підперигора, Марія Дробак, Йосиф Дзюба, Хр. Василик, Мар. Смолярська, М. Білик, С. Бобрик, Єв. Шевчук, Гр. Остапів, Мар. Василик, Ант. Помоляк, Мих. Максимяк, Андр. Носатий, Гр. Носатий, Федь Журавель, Ст. Василик, Онуфр. Деркач, Мих. Носатий, Вас. Лисяк, Дм. Сідун, Гер. Лакомий, Ів. Данилишин, Зофія Шевчук, Йосиф Дзюба, по 400 Григорій Василик, Іван Підперигора, по 450, Кс. Підперигора, Кс. Гащик по 300 мп. Юст. Козіцька, Дм. Глухан, Ан. Глухан, Явд. Антошків; 250 Ів. Рудько; по 200 мп. Вас. Цитульський, Кс. Рудько, Вас. Василик, Андр. Книш, Катер Грицак, Анна Підперигора, Ст. Деркач, Текля Знак, Петро Сень, Вас. Небоженько, Мих. Мазур, Мих. Кушнір; по 150 мп, Ксеня Бик, Мар. Підперигора, Вольф Енштейн; 140 мп. Ан. Проник; по 100 мп. Гр. Дзюба, Роз. Підперигора, Марія Гащик, Антін Гащик, Текля Гащик, Анна Деревлянка, Марія Пиньковська, Марія Остапів, К. Глушак, Ст. Ткачик, Кс. Корнача, Тек. Дзюба, Ф. Городиський, Пав. Деркач, Анна Дзюба, Анна Підперигора, Кс. Стецюк, Гр. Грицай, Бер. Розенцвайґ, Вас. Родзоний, Гр. Кавюк, Мих. Блаватик, 140 мп. Мар. Скобицька. Инші менш як 100 мп. Загальна сума 54.600 мп.; 4.500 гром. Павлокопа, 2700 гром. Залізці, 1900 чит. „Просвіти" Марківці, 1500 Вовчук Ф. — Кольбушова, 1000 гром. Берлоги. — Проф. акад. ґімн. у Львові: по 5000 Сітницький, д-р Тисовський, д-р Раковський; по 4000 д-р Гординський, Партинюк, Добущак, Ластовецький, Вітошинський, д-р Людкович, о. д-р Кархут; 2500 Масляк, по 2000 Степків, д-р Кучер, Назар, о. Левицький Я.; 1500 Біленький Я., Полянський; по 1000: Занько, Осіпчук, Посацький, Федюк, Янів, 300 Андрушко С. служн. С. Пядики пов. Коломия, збірка по 1000 мп. О. Т. Глібовицький, Ів. Ткачук, Т. Ткачук, В. Волошин, Он. Мельничук, Ник. Замулінський, Ф. Полюк, Юр. Піддобрівний, Гр. Ковальчук, Ф. Ковальчук, Дм. Піддобрівний, Як. Палій, Ник. Романюк, Анна Гнатюк, Романюк Федора, Дм. Волошин, Вас. Ткачук, Ник. Мельничук, Ник. Палій, Мих. Кнігініцький, Мар. Олесіюк Кліновецька, Т. Кубай; 800 мп. Федір і Марія Ковальчук; по 500 Іван Гнатюк, родина Новаки, Гринішак Василь, Як. Романюк, Ол. Карпюк, Он. Палій, Мар. Федюк, Ст. Гнатюк, Фед. Пятичанський, Юр. Пятичанський, Андрій і Ганус. Кубай, Вас. і Мар. Чорненький, П. Піддобрівний, Ник. Череарчук, Дм. Полюк, Ів. і Мар. Біганюк, по 300 Ст. Микуляк, Он. Пятничанський, Мар. Іван Семенюк, Ст. Чередарчук, 250 Ізак Остафійчук.

ОПОВІСТКИ.

Спортове Товариство „Україна" у Львові улаштовує в неділю 23. ц. м. на площі „Сокола-Батька" Великий Фестин, в програму якого входять: мячеві змагання, легко атлетичні змагання, колесо щастя, вудка щастя, образки з конференції в Ґенуї, танці, товариські забави, музика і т. и. Початок о 3. год. по пол. Вступ 300 мп. для шкільної молоді 150 мп. 139 2—2

Повідомляється П. Т. Членів, що в неділю, дня 23. VII. ц. р. о год. 12. в полудне відбудеться в „Міщанськім Брацтві" відчит на тему „Значіння міщанства в суспільнім життю народів. — ВИДІЛ. 140 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Хто знав би що про **Павла Янчишина** з Ляшок мурованих к. Львова б. жовніра австрійської армії 30. п. п., що попав в російський полон і від 1916 р. ніякої звістки нема, буде ласкавий повідомити жену Катерину Янчишин. Ляшки муровані п. Збоїска. 142 1—3

Господарям на увагу!

Замовлення з провінції полагоджується відворотною почтою за попереднім надісланням задатку.

Гуртовна і поодинока продаж емальованого кухонного начиння ріжного роду по найдешевших цінах провадить Склад ЦЕРКОВНИХ ЗНАРЯДІВ **Володимира УСТЕНЬСКОГО** 28 3–6 **Львів, Руська 5.**

Господарі – увага!!

УКРАЇНСЬКА КУШНІРСЬКА РОБІТНЯ
ВОЛОДИМИРА СВІСТЛЯ
у СТАНИСЛАВОВІ, вул. Ґрунвальдська ч. 4.

Виконує всякого рода роботу входячу в обсяг кушнірства: мужеські і жіночі футра, подорожні, діточі зарукавки, боа, шапки, ковкіри, бараниці і т. п. — Рівнож виправляє всякого рода скірки.

89 **Робота солідна. — Ціна приступна.** 2–?

ТОМАСИНУ І СУПЕРФОСФАТ

ваґоново і поодинокими міхами

доставляє

:: Краєвий Союз Господарських Спілок ::

IV. 5–5 **ЛЬВІВ, вул. ЗІМОРОВИЧА ч. 20.**

Жадайте сейчас услівій продажи.

Ширіть наш часопис!

Дрібні оголошення.

ПОШУКУЄТЬСЯ від 1. вересня інструктора до уч. VI. IV. і II. кл. гімназ. Осібна комната. Зголошення з услівями слати на адресу: Олена Кепко — Долиняни п. Книгиничі ad Ходорів. 141 1–2

ЗАРАЗ на продаж реальність в Долині на передмістю. Одиниця складаючася з партерового нового дому, двох господарських будинків, пів морґа овочевого саду і 4 морґів города I. кляси при державнім гостинци. — Блищі інформації уділить: Володимир Антонович в Долині. 139 1–2

ДОКУМЕНТИ ПО АНТОНІ КРИЖАНОВСЬКІМ, ЧЕТ. УГА, † в падол. 1919 в Барі. Хто їх має або про них щонебудь знає, повідомить ласкаво І. Крижановського, Збора ад Калуш. 136а) 2-2

АМЕРИКАНЦЯМ! Продам 10 морґів подільського чорнозему I кл. в одвім куснику, межею пливе потічок, при гостинці, в селі Боричівка 6 км від Теребовлі. І. Крижановський Збора ад Калуш. 136б) 2–2

ІВАН ЗАРЕМБА — Жовква, Глинська — зльокавтований надстражник скарбовий бувший рахунковий старшина У. Г. А., з 4-літною судовою практикою глядає посади. 122 3–3

ЛІСНИЧОГО евентуально умілого лісного прийме гр. кат. митр. Капітула. Зголошення до О. Бобикевича пл. Св. Юра ч. 5. 116 2–2

ЦВІТИ: липи, бузини, (базнику), полевого маку, блавату, глухої кропиви і слизу, Листя: мяти звичайвої і перцевої, підбілу і борині властивої, (бруслини), Зілля: трибарвної фіялки, (полевих братчиків), центурії, материнки, чабрику і полину. Порошок пядичу, (лікоподіюм), ріжки матки, (спорині, споришу), кору крушини, зелену майку, (кантариду), насіння кмину і кропу огородового і дикого, купуємо в кождій скількости. Оферти і пробки просимо слати під адресою: „Товаромін" у Львові, Зіморовича 20. 92 5–6

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі).

67 5–7

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

Д-ра ШИМОНА РАППАПОРТА

Львів, вул. Сикстуська, 17.,

без болю пльомбовання і виривання зубів, штучні зуби в кавчуку і золоті по дуже **приступній ціні**. — П. П. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. 86 6–10

КОНКУРС

Головна Управа Українського Педаґоґічного Тов а оповіщує отсим додатковий конкурс на вільні місця учителів середніх шкіл всіх фахових груп в приватних середніх школах УПТ. з речинцем вношення подань до 15-го серпня с. р. Платня як в державних заведеннях. До подань належить долучити опис життя і особові документи (також у відписах). IX. 1–3

Краєве Товариство кредитове

(давнійше „Т-во урядників і священиків")

у Львові, вулиця Домініканська ч. 11.

(власний дім)

дає ПОЗИЧКИ на гіпотеку і на векслі, приймає **ВКЛАДКИ** на

12%

більші суми на вищі відсотки після умови.

Вкладки забезпечені більшекратно майном Товаритсва. 143б) 1–5

Конкурс.

Кооператива „ТРУД" в Збражи розписує отсим конкурс на посаду **кравчині управительки кравецької робітні і школи.** Рефлектуюча на посаду кравчиня мусить добре знати все, що потрібне, аби кравецька робітня була атракцією навіть вибагливих клієнтів, як рівнож, щоби з охотою бідні дівчата йшли до неї на науку кравецтва та тим здобули собі добрий кусок хліба на ціле життя, а в своїм селі заспокоїли потребу доброї кравчині. Зголошуватись з відповідними документами чи иншими доказами належить до 31. серпня ц. р. на адресу п-ні Стефанії Бохенської в Збаражи. Платня і проче після умови.

За Дирекцію:

Северина Фарановська
справник.

Стефанія Бохенська
касієрка. 29 2–3

Купці і промисловці!

Оголошуйтеся в селянськім календарі „ГРОМАДА". Сторінка оголошень 10.000 мп., ½ стор. 6.000 мп. Термін приймання оголошень невідклично до 1. серпня. Замовлення і гроші слати на адресу:

М. МАТВІЙЧУН, ЛЬВІВ,
XII. **В Поля 1** 3–3

УРЯДЖЕННЯ

млинів, тартаків, олієрень, машинових столярень та шлюсарень як рівнож инші промислові машини достарчує під користними услівями

Промислова Спілка

„ТОПАС"

сп. з обм. пор.

у ЛЬВОВІ, вул. Крашевського
1884 **19 а, телефон 624.** 7–10

„ВСЕСВІТНЯ БІБЛІОТЕКА"

під редакцією ІВАНА КАЛИНОВИЧА перенесла своє видавництво до

ЗОЛОЧЕВА

і має на складі такі книжки:

№ 1/3. Ф. Шіллера: ПОЕЗІЇ. (Випуск I./II. 1914. 8°, XXXIX + 168 стор. № 4/6. С. Пушкіна: ДРАМАТИЧНІ ТВОРИ, (сім пєс) в перекладі Д-ра Івана Франка, 1917, 8°, XXXVII+252 стор. № 7/8. Й. В. Гете: ҐЕРМАН І ДОРОТЕЯ. Поема в перекладі Д-ра Івана Франка, 1917, 8°, X+68 стор. № 9/10. М. Яцкова: ДАЛЕКІ ШЛЯХИ. Збірка новель. 1917, 8°, 98 стор. № 11/12. Арістофана: ХМАРИ. Грецька комедія, 1918, 8°, XII+96 стор. № 13. Г. Гофманстала: СМЕРТЬ ТІЦІЯНА. Драм. поема, 1918, 8°, 24 стор. № 14. В. Короленка: БЕЗ ЯЗИКА. Оповідання. 1918, 8° VIII+176 стор. № 15. Д. Донцова: УКРАЇНСЬКА ДЕЖАВНА ДУМКА І ЕВРОПА. 1918, 8°, 80 стор. № 16, ПІСНЯ ПРО РОЛАНДА. Старофранцуськлй епос в перекладі Д-ра Василя Щурата. II. видання 1918, 8° XIII+121 стор. № 17. Тараса Франка: НАРИС ІСТОРІЇ РИМСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ, 1921, 8°. VIII+224 стор. № 18. Уго Фосколя: ОСТАННІ ЛИСТИ ЯКОВА ОРТІСА. Роман. Переклад Петра Карманського, Відень, 1921, 8°, 148 стор. № 19. Михайла Возняка: ПОЧАТКИ УКРАЇНСЬКОЇ КОМЕДІЇ (1619–1819) 1920, 8°, 252 стор.

Понадто має Видавництво на складі багато київських видань з 1918 р. і книжки українських закордонних видавництв (Відня, Берліна і Праги). Замовлення з надісланням зачету просається посилати на адресу:

ІВАН КАЛИНОВИЧ, ЗОЛОЧІВ
85 **вул. Беміівська.** 2–3

Від 22. літ виконують наші робітні суконь і білля всякі роботи почавши від перерібок аж до найвибагливійших що до ґусту й моди жіночих уборів. Також наш склеп продає полотна, шифони, хустки, гафти, крав. прибори, нитки і ин. гуртом і подрібно. — Дешеві ціни і солідна обслуга.

Жіноча Спілка промислова

„ТРУД" ЛЬВІВ, РИНОК Ч 39.
XV (вл. дім). 13–20

:: ОДИНОКА :: українська ВІДЛИВАРНЯ ЦЕРКОВНИХ ДЗВОНІВ

Якова Супранівського і Синів

в СОКОЛІВЦІ коло Ожидова, 101 3–3

яка славиться своїми виробами більш як 400 літ, приймає всякого рода замовлення на церковні дзвони. Дзвони виконує негайно, з найлучшого матеріялу по уміркованих цінах. Просимо переконатися особисто або розпитати тих, що вже здавна знають нашу фірму.

Позір Радехівщина!

В неділю, 30. липня 1922.

в Народнім Домі в Радехові

Великий Концерт

Львівського Бандуриста

ПІСЛЯ КОНЦЕРТУ

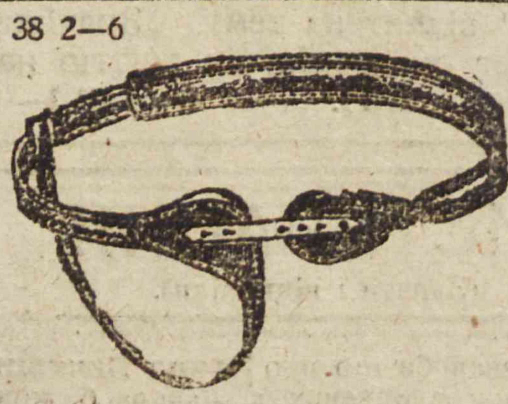
РАВТ з ТАНЦЯМИ.

Дохід на українську ґімназію в Радехові.
2–2 115

Дешевий тиждень! **НАЙДЕШЕВШЕ** КОНФЕКЦІЮ жіночу і діточу і КАПЕЛЮХИ набути можна у фірми — **„ЛЬВОВЯНКА" Анни Вахтель** ЛЬВІВ, РИНОК 29. (дім Андролього). Дешевий тиждень!

---

38 2–6



:: Ортопедично-механічне бандажове заведення ::

ІВАНА УГРИНА

у Львові, вул. Кохановського ч. 17.,

виконує лічничі ґорсети і ортопедичні прилади по найновійшим лікарським вказівкам, прямодержаки, штучні ноги і руки, спеціяльні пеперуклинові опаски і на обвислі черева (ляпаратомійні) суспензори, необхідні артикули для ужитку хорих і т. п.

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від пятниці 21. липня 1922 р. американський архитвір, сальонову драму пристрасти й чуття на 5. великих дій п. з.

Дама з комнати ч. 13.

В головній ролі славна драматична американська артистка ПАВЛИНА ФРЕДЕРІК.

Видає і за редакцію відповідає Олекса Кузьма

З друкарні Спілки „Діло"